

2. august 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Pensionen Skejby den 25. marts 2011

ENDELIG

J.nr. 2011-0055-6299/CBR

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	2
2. Generelt	3
2.1. Pensionen Skejby	3
2.2. Optagelse af beboere på Pensionen Skejby	6
3. Generelt om de bygningsmæssige forhold	8
3.1. Ændringer siden sidst	8
4. Belægning og klientel.....	10
5. Beskæftigelse, undervisning og fritid	12
5.1. Beskæftigelse og undervisning	12
5.2. Fritidsaktiviteter.....	13
6. Medarbejdere	15
7. Andre forhold.....	15
7.1. Opholdsbetaling og forplejning	15
7.2. Besøg.....	17
7.3. Aviser.....	18
7.4. Beboer- og gruppemøder – beboerrepræsentanter/talsmand.....	18
7.5. Udgang	20
7.6. Euforiserende stoffer og alkohol.....	20
7.7. Husordenen	22
7.8. Brug af eventuelle disciplinære reaktioner	22
8. Bortvisning og tilbageførsel.....	23
8.1. Retsgrundlaget	24
8.1.1. Bortvisningsgrunde	24
8.1.2. Sagsbehandling	25
Opfølgning	28
Underretning	28

1. Indledning

Som led i Folketingets Ombudsmands almindelige inspektionsvirksomhed (jf. § 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand, som senere ændret ved lov nr. 502 af 12. juni 2009) foretog Folketingets Ombudsmand den 1. marts 1999 inspektion af Pensionen Skejby. Den 9. marts 2000 blev der afgivet en endelig rapport om denne inspektion, og inspektionen blev afsluttet med en opfølgingsrapport af 29. december 2000.

Den 25. marts 2011 foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere en fornyet inspektion af Pensionen Skejby. Inspektionen tog udgangspunkt i rapporten af 1. marts 1999 og opfølgningen herpå. Inspektionen den 25. marts 2011 omfattede imidlertid ikke samtlige de forhold der indgik i den tidligere inspektion i 1999.

Jeg bad om at få oplyst om eventuelle ændringer i de bygningsmæssige forhold og andre forhold siden inspektionen i 1999. Jeg henviser til pkt. 3.

Den 11. marts 2011 modtog jeg materiale fra pensionen. Jeg modtog materiale om organisationskulturen på pensionen. Heri er der oplysninger om beboermøder mv. og introduktionsforløb for nye medarbejdere på pensionen. Jeg modtog endvidere en husorden der var blevet opdateret den 10. marts 2011 ("Beskrivelse af Pensionen Skejby, dens principper, mål, midler og opholdsbetingelser/husorden"). Husordenen er udarbejdet i samarbejde med pensionens medarbejdere og beboere. Husordenen blev i 2007 fremsendt til godkendelse i Direktoratet for Kriminalforsorgen. Endelig fik jeg yderligere materiale om de ansattes forhold.

Beboerne på pensionen var ved opslag forud for inspektionen blevet gjort bekendt med inspektionen og muligheden for at få en samtale med mig og mine medarbejdere om generelle forhold vedrørende institutionen eller den enkelte beboers egne forhold.

Jeg havde en samtale med en beboer der netop var flyttet væk fra pensionen til sin egen lejlighed, men opholdt sig på pensionen i forbindelse med beskæftigelse.

Inspektionen blev indledt med en samtale med pensionens forstander, viceforstander og en ansat. Endvidere var der to såkaldte "minusbeboere" (personer med ren straffeattest) til stede under samtalen.

Efter den indledende samtale var der en rundgang i det meste af pensionen.

Herefter var der en afsluttende samtale med ledelsen om de forhold som kom frem under inspektionen.

Jeg har i forbindelse med tidligere inspektioner af pensioner bedt om at få rapportmateriale vedrørende et antal sager om bortvisning. I forbindelse med denne inspektion bad jeg ikke om sådanne rapporter. Jeg henviser dog til pkt. 8 med mine generelle bemærkninger om sådanne sager og reglerne på området der er blevet ændret med virkning fra den 15. november 2010.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Pensionen Skejby og Direktoratet for Kriminalforsorgen for at de kunne få lejlighed til at komme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til.

Jeg har den 23. juni 2011 modtaget sådanne bemærkninger fra direktoratet i et brev af 21. juni 2011 og fra pensionen i et brev af 22. juni 2011. Bemærkningerne er indarbejdet i denne rapport.

2. Generelt

2.1. Pensionen Skejby

Pensionen Skejby er en pension under kriminalforsorgen med plads til 25 beboere.

Om pensionens historie og overordnede pædagogik samt værdigrundlag fremgår følgende af Folketingets Ombudsmands rapport om inspektionen af Pensionen Skejby i 1999:

"Om pensionens historie fremgår følgende af en folder, som jeg fik udleveret i forbindelse med inspektionen:

'Institutionen blev indviet i 1969 under navnet 'Ungdomspension Skejby'. Bygherren var Dansk Forsorgsselskab, som i 1973 blev lagt sammen med Dansk Fængselsvæsen til det, vi i dag kender som Kriminalforsorgen.

'Ungdomspensionen Skejby' var et led i en planlagt kæde af institutioner tænkt til narkobehandling. Indretningen og strukturen var traditionel, dvs. morgenvækning, fastsatte spise- og mødetider og smurte madpakker. Alt praktisk omkring spisning og rengøring blev ordnet af personalet.

'Skejby' havde dog fra starten adskilt sig fra de andre pensioner ved, at beboerne havde indflydelse på udformningen af regler for samvær og adfærd på pensionen. Man havde beboermøder og samarbejdsudvalg med repræsentanter fra beboerne.

For at tilvejebringe større indflydelse på - og ansvar for sin egen hverdag, blev en strukturændring i 1973 godkendt i Direktoratet for Kriminalforsorgen efter stort pres fra beboere og medarbejdere. Således blev strukturen ændret til, at beboerne overtog ansvaret for madlavning og indkøb.

I 1973 blev det samtidig tilladt at lade minusbeboere flytte ind på 'Skejby'. Inspirationen til denne 'udtynding' kom fra militærpsykologen Bent Rieneck. Han havde i en større undersøgelse af danske værnepligtige dokumenteret, at positiv påvirkning/normoptagelse af eksempelvis kriminelle, var bedre i en kammeratskabsgruppe, end i en gruppe, der kun var udsat for et 'systems' påvirkning gennem de ansatte.

Disse grundlæggende pædagogiske principper omkring beboerindflydelse, plus/minus modellen og udtynding, samt strukturen omkring basisgrupper har overlevet 70'erne og 80'erne, og står endnu som grundpiller i pensionens pædagogik. Udmøntningen af principperne har dog med tiden gennemgået en udvikling og haft forskellige udformninger – i samspil med udviklingen i det øvrige samfund. Udviklingsprocessen fortsætter og 'Skejby' bliver – som andre levende organismer – ikke færdig.

I samme periode gled Ungdomspensionen Skejby ligeledes over til at være Pension Skejby, på grund af en større aldersspredning'.

...

Beboere, der hidrører fra Direktoratet for Kriminalforsorgens område, benævnes plus-beboere.

Siden 1973 har pensionen, som det fremgår af det, der er anført ovenfor, haft til-ladelse til at optage 10 beboere. Af disse beboere, der ikke er klienter i kriminal-forsorgen og som benævnes minus-beboere, kræves en ren straffeattest.

Spørgsmålet om optagelse er behandlet i den nævnte folder. Der er heri bl.a. an-ført følgende:

'Alle skal gennem samme optagelsesprocedure. Denne indledes med et *forbe-søg*, hvor man bliver vist rundt, og får en snak med en medarbejder og en bebo-er, for at kunne danne sig et indtryk af pensionen.

Dernæst bliver man indkaldt til en *samtale med den gruppe*, man skal tilhøre. I samtalen deltager gruppemedlemmerne og den medarbejder som er tilknyttet gruppen (kontaktperson).

Når man af gruppen er indstillet til optagelse, skal beboermødet godkende indstil-lingen, og man kan herefter flytte ind, når der er plads eller anden godkendelse foreligger (f.eks. Direktoratet, anstalten m.fl.).

Gruppen kan i visse tilfælde henstille til afvisning.”

I forlængelse heraf fremgår følgende af pensionens husorden af 10. marts 2011 om resultaterne af Skejby-modellen:

”I januar 2006 blev der offentliggjort en kvalitativ og kvantitativ evaluering af Pen-sion Skejby, kaldet Skejby-modellen – et socialt eksperiment om uddynding af kriminelle. Kort fortalt afslørede undersøgelsen, at sammenlignet med flere andre af kriminalforsorgens pensioner var tilbagefaldsprocenten for helt sammenligneli-ge grupper af klienter undersøgt over 5 år op til 21 % lavere på Pensionen i Skej-by. Samtidig var det bevist, at gik 100 i gang med uddannelse efter ophold på en af de andre pensioner, gik 190 i gang med uddannelse efter ophold på Pensionen i Skejby.

I pensionens virksomhed lægges der stor vægt på, at beboerne tager ansvaret for og får bedre indflydelse på deres egen tilværelse. Derfor har beboerne på Pension Skejby – indenfor Kriminalforsorgens rammer – medindflydelse på pen-sionens daglige liv, herunder især regler for de daglige forhold de lever under, såsom regler for TV, rygning, alkohol og brug af mobiltelefon.

Medindflydelse, 'tagen ansvar', den særlige pædagogik baseret på plus/minus princippet og respekten for beboerne er den væsentligste del af det humanistiske syn, der er grundlaget for pensionens virke. På mange måder er dette en ændring af den dagligdag, som beboere, der kommer fra fængsler, vil opleve som noget nyt.

Der er ved overgangen indbygget frustration og konflikter for beboerne, som kræver, at medarbejdernes arbejdsindsats er præget af stor menneskelig rummelighed og personlig motivation. Disse 2 forudsætninger er vigtige, for at medarbejderne kan trives og fungere efter konceptet på pensionen."

2.2. Optagelse af beboere på Pensionen Skejby

Optagelse af beboere sker efter cirkulære nr. 90 af 3. november 2010 om anvendelse af kriminalforsorgens pensioner (herefter "cirkulæret"), der trådte i kraft den 15. november 2010. Se hertil også vejledning nr. 91 af 3. november 2010.

Efter § 1 i cirkulæret kan der i kriminalforsorgens pensioner optages:

"...

- 1) Personer, der er under tilsyn af kriminalforsorgen,
- 2) indsatte under udgang (udstationering m.v.),
- 3) dømte, der anbringes efter straffuldbydelseslovens § 78, stk. 1 eller 2,
- 4) sigtede, der anbringes efter retsplejelovens § 765, stk. 2, og
- 5) undtagelsesvis andre personer."

Efter den tilhørende vejlednings pkt. 1 er det overladt til den enkelte pension at foretage en blanding af de ovennævnte persongrupper.

Af § 78, stk. 1, i straffuldbydelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 1162 af 5. oktober 2010) fremgår følgende:

"§ 78. Justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af straffetiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, når

- 1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution m.v.,

2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i fængsel eller arresthus og

3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for fængsel og arresthus.

Stk. 2. Dømte, der er under 18 år, anbringes i institution m.v. som omhandlet i stk. 1, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for fængsel og arresthus.

Stk. 3. Anbringelse betinges af, at den dømte ikke begår strafbart forhold. Anbringelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen.

Stk. 4. Såfremt den dømte ikke overholder de vilkår, der er fastsat for anbringelsen, eller nye oplysninger tilvejebringes, hvorefter den dømte, før tilladelsen blev givet, havde begået strafbart forhold, kan den pågældende tilbageføres eller overføres til fængsel eller arresthus.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om anbringelse af dømte i institution m.v. uden for fængsel eller arresthus.”

Af § 765, stk. 1 og 2, i retsplejeloven (lovbekendtgørelse nr. 1237 af 26. oktober 2010) fremgår følgende:

”§ 765. Er betingelserne for anvendelse af varetægtsfængsling til stede, men kan varetægtsfængslingens øjemed opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, træffer retten, hvis sigtede samtykker heri, i stedet for varetægtsfængsling bestemmelse derom.

Stk. 2. Retten kan således bestemme, at sigtede skal

...

3) tage ophold i egnet hjem eller institution,

...”

Efter cirkulærets § 2 er det normalt pensionen selv der træffer afgørelse om optagelse af de ovennævnte personer. Hvis pensionen mener at optagelse ikke bør ske, kan klienten eller det henvisende tjenestested forelægge sagen for Direktoratet for Kriminalforsorgen til afgørelse.

Der er ikke særlige bestemmelser om opholdets varighed, medmindre der er tale om akutte situationer hvor opholdet er på 14 dage. Således fremgår det bl.a. af vejledningens pkt. 3 at optagelse på akutplads som absolut hovedregel er forbeholdt tilsynsklienter som pludselig står uden opholdssted. Formålet med disse pladser er at give

henvisende tjenestested et tidsrum på 14 dage til tilvejebringelse af mere varigt opholdssted.

Ophold på pensionen kan ikke gennemføres med tvang.

Ifølge husordenen skal der før en beboer flytter ind, laves en handleplan, og der underskrives en kontrakt. Endvidere får nye beboere udleveret en brochure om pensionen og husordenen.

Pensionen oplyste at man fortsat ikke ønsker at optage beboere der er medlem af rockergrupperinger.

Der er både mænd og kvinder på Pensionen Skejby, og det blev under inspektionen oplyst at brugen af fælles bad på gangen ikke gav anledning til problemer.

Ifølge husordenen af 10. marts 2011 består beboergruppen af klienter under tilsyn, udstationerede indsatte, domfældte der er overført efter § 78 i straffuldbyrdelsesloven, og varetægtsarrestanter der kan anbringes i varetægtsurrogat.

Endvidere bor der som nævnt i pkt. 1 såkaldte minus-klienter (med ren straffeattest) på Pensionen Skejby. Det fremgår af pkt. 2 i ovennævnte vejledning. 10 af pensionspladser er til rådighed for sådanne personer. Som nævnt ovenfor var der to sådanne personer til stede under inspektionen.

Beboerne er opdelt i fire grupper der sørger for madlavning mv. og aktiviteter. Se hertil pkt. 7.2 om beboermøder.

3. Generelt om de bygningsmæssige forhold

De bygningsmæssige forhold er ikke nærmere beskrevet i denne rapport. Der henvises til den endelige rapport af 9. marts 2000 om inspektionen den 1. marts 1999 af Pensionen Skejby. Se dog pkt. 3.1.

Under min rundgang besigtigede jeg også denne gang det meste af pensionen.

3.1. Ændringer siden sidst

Som nævnt under pkt. 1 bad jeg om at få oplyst om eventuelle ændringer i de bygningsmæssige forhold og andre forhold siden inspektionen i 1999.

Det blev under inspektionen oplyst at kapaciteten er blevet reduceret fra 26 pladser til nu (som nævnt) 25 pladser; to af pensionens små værelser er blevet slået sammen til ét større værelse (til brug for forsørgere med børn). Således består boligerne nu af en toværelses-lejlighed til børnefamilier, tre større værelser med eget bad og toilet, ét større værelse og 20 mindre værelser på ca. 9,4 m².

På inspektionstidspunktet stod et af de små værelser tomt. Det var ved at blive malet med henblik på at modtage en ny beboer.

Der er nu internetdækning overalt på pensionen.

I stueetagens fælles opholdsareal er der bl.a. en sofagruppe ved siden af et stort akvarium med fisk, som passes af beboerne. Der er også bordfodbold, bordtennis, dartskive og en reol med mange bræt- og quizspil.

I den fjerne ende af stueetagen, efter de fire køkkensektioner, er et lyst lokale blevet indrettet med en sofagruppe, et keyboard og et flygel.

Kælderen indeholder stadig (foruden diverse opbevarings- og depotrum med alt fra møbler til fiskegrej) en sauna, et træværksted, et pedelrum med en ekstra arbejdsplads, rum med vaskefaciliteter og endelig et større fitness-lokale med mange forskellige konditions- og styrketræningsredskaber.

Udendørs er der blevet opstillet to pavilloner, længst væk til højre for bygningen, og der er blevet indrettet en flisebelagt grillplads på området mellem de to pavilloner.

Den ene pavillon rummer et keramikværksted, et computerrum med 4 pc'er og et glasværksted. Her fremstilles f.eks. vaser, fade og væglamper. I en stor montre i pensionens indgangsparti er der udstillet diverse værker fra glasværkstedet, ligesom væglamperne flere steder pryder og oplyser beboergangene.

Den anden pavillon er indrettet som musiklokale med bl.a. mikrofoner, trommesæt, elbas, guitarer og klaver.

Udendørs er der diverse stenudsmykninger fra et stenkursus som beboere og medarbejdere kunne deltage i.

De bygningsmæssige rammer i pensionen giver mig ikke anledning til bemærkninger.

4. Belægning og klientel

Som nævnt er der plads til 25 beboere på pensionen.

På tidspunktet for inspektionen var der fuld belægning og to personer på venteliste. Disse to personer var såkaldte minus-beboere (personer med ren straffeattest).

Ifølge husordenen af 10. marts 2011 består beboergruppen (som nævnt i pkt. 2) af klienter under tilsyn, udstationerede indsatte, domfældte der er overført efter § 78 i straf-fuldbyrdsloven, og varetægtsarrestanter der kan anbringes i varetægtssurrogat.

Endvidere er der som nævnt minus-beboere på pensionen.

Jeg gør til brug for en senere revision af husordenen opmærksom på at udgangsbe- kendtgørelsen er ændret og nu findes i bekendtgørelse nr. 793 af 25. juni 2010.

Endvidere er § 78-bekendtgørelsen fra 2002 – og ikke, som anført, fra 2005.

Som nævnt er der både mænd og kvinder på pensionen.

Efter husordenen kan der optages forsørgere med børn hos sig på Pensionen Skejby. Under inspektionen blev det som nævnt i pkt. 3.1 oplyst at to enkeltværelser er blevet slået sammen til ét værelse til ophold for forsørgere med børn hos sig.

Beboerne kan efter aftale med pensionen modtage gæster til overnatning.

Efter husordenen er der ikke aldersgrænser for ophold på pensionen, men efter det oplyste under inspektionen vil beboerne typisk være mellem 18 og 30 år.

Beboerne er opdelt i fire grupper. Ifølge husordenen og det oplyste under inspektionen sørger hver gruppe for indkøb, madlavning og oprydning efter at de har spist. Grupperne kan aftale fælles aktiviteter og i øvrigt støtte hinanden i bestræbelserne på at leve en tilværelse uden kriminalitet. Beboerne har pligt til at være medlem af en sådan gruppe og til at deltage i møderne.

Efter husordenen skal beboerne på pensionen være indstillet på at indgå i et fælles- skab der har til formål at bremse kriminell adfærd, misbrug af narkotika og alkohol og stimulere en positiv udvikling.

Beboerne skal ifølge husordenen være tilbage på pensionen efter dagens aktiviteter klokken 23.00. Andet kan aftales. Ved sygdom skal beboeren blive på pensionen.

Under inspektionen gav pensionen udtryk for en række problemer man oplevede i forhold til gældende lovgivning og praksis. Se nærmere nedenfor.

Pensionen gav under inspektionen udtryk for at man gerne vil have udstationerede i mere end de sidste tre måneder af afsoningen. Der blev henvist til at tre måneder er for kort tid i forhold til de pædagogiske og sociale opgaver over for den indsatte; tre måneder er en kort periode til at ændre adfærd i. Pensionen har i længere tid ønsket at indsatte kunne tilbringe mindst seks måneder af afsoningen på pensionen.

Pensionen oplyste at man oplevede det som problematisk at man i forhold til de personer der i retten er idømt en tidsbestemt foranstaltning, opererer med forløb der er tidsbestemte, f.eks. to års ophold som udstationeret på pension og to års ophold som udstationeret i eget hjem, som betingelser før myndighederne vil udarbejde indstilling om prøveudskrivning til retten. Pensionen oplyste at retten altid følger indstillingerne fra Anstalten ved Herstedvester (som skal godkendes af Rigsadvokaten og Direktoratet for Kriminalforsorgen). De dømte forstår ikke at de hvis de har forbedret sig på flere områder, alligevel altid – uden at der foretages en konkret og individuel vurdering af deres personlige forhold – skal afvente en fast periode med f.eks. to års ophold på en pension, før de kan udstationeres til eget hjem.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har hertil i brev af 21. juni 2011 oplyst at det ikke er korrekt at direktoratet altid og uden at foretage en konkret og individuel vurdering af de dømtes forhold træffer afgørelse om at den dømte skal være udstationeret i eget hjem, idet udstationeringens længde afhænger af flere forhold, herunder hvordan udstationeringen forløber, vurderingen af den forvaredes farlighed mv.

Under inspektionen gjorde jeg ledelsen på Pensionen Skejby opmærksom på at ombudsmanden ikke kan behandle klager over domstolene. Dette følger af § 7, stk. 2, i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand. Jeg gjorde endvidere opmærksom på at ombudsmanden heller ikke kan behandle klager over indholdet af de love som Folketinget har vedtaget, eller i øvrigt beskæftige sig med lovgivningspolitiske spørgsmål.

Jeg beder dog, idet de rejste spørgsmål og ønsker har sammenhæng med administrative forskrifter og praksis mv., Direktoratet for Kriminalforsorgen om bemærkninger til det ovenfor anførte fra Pensionen Skejby

5. Beskæftigelse, undervisning og fritid

5.1. Beskæftigelse og undervisning

Det fremgår af pkt. 8 i vejledningen at pensioner er omfattet af de til enhver tid gældende regler om beskæftigelse.

Det fremgår af husordenen at det forudsættes at beboere kan påtage sig normalt arbejde på arbejdsmarkedet eller være elever på uddannelsesinstitutioner.

Pensionen oplyste at de fleste beboere er beskæftiget uden for pensionen hvor de enten følger uddannelse eller går på arbejde.

Pensionen oplyste endvidere at der også er intern undervisning (f.eks. kulturundervisning) på pensionen. I den forbindelse inviterer pensionen også folk som ikke er ansat på pensionen til daglig.

Deltidsbeskæftigede skal også deltage i f.eks. såkaldt "husmandsarbejde". Dette indebærer forskellige opgaver med bl.a. vedligeholdelse og rengøring af fællesarealer. Efter aftale med Århus Kommune er disse opgaver godkendt som aktivering efter lovgivningen herom.

I rapporten om inspektionen i 1999 blev det under pkt. 6 antaget at husmandsarbejdet af Direktoratet for Kriminalforsorgen udgør et selvstændigt udstationeringsgrundlag.

Beboerne skal selv gøre rent på deres eget værelse.

Madlavning og efterfølgende oprydning mv. påhviler som nævnt de fire grupper.

Pensionen oplyste under inspektionen at pensionen udbetaler dusør efter kriminalforsorgens takster i bekendtgørelse nr. 1244 af 9. november 2010 om satser for vederlag m.v. til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (2011) til beboere der ikke får ydelser fra det offentlige. Pensionen oplyste at man havde et større forbrug på denne konto da nogle beboere ikke kunne få ydelser efter serviceloven eller SU.

Jeg antager at mange beboere får løn for det arbejde som de udfører uden for pensionen, eller sociale ydelser.

Jeg har i øvrigt noteret mig det oplyste om dusør efter kriminalforsorgens takster i bekendtgørelse nr. 1244 af 9. november 2010 om satser for vederlag m.v. til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (2011).

5.2. Fritidsaktiviteter

Pensionen har som det fremgår af pkt. 3 ovenfor flere lokaler til fritidsaktiviteter.

Beboerne har mulighed for at være i computerrum, kondirum og forskellige værksteder hvor der arbejdes med metal, træ og glas. Der er også mulighed for at spille musik i et øvelokale, og pensionen har desuden som tidligere nævnt et flygel og et keyboard i et fælleslokale ved siden af køkkenet.

I forlængelse af køkkenet er der som nævnt bl.a. sofasiddepladser foran et stort akvarium. Ved siden af er der bl.a. bordfodbold og en reol med mange spil som beboerne kan bruge i fællesskab.

Udendørs er der mulighed for at deltage i havearbejde med f.eks. på inspektionstidspunktet nyanlagte højbede. Endvidere er der drivhus.

Pensionen Skejby har fortsat en fiskekutter i Århus Havn, og der arrangeres fisketure.

Endvidere har pensionen en minibus til bl.a. udflugter.

Under inspektionen blev det oplyst at der indimellem holdes fester (f.eks. en julefrokost). I den forbindelse indtages der inden for aftalte rammer f.eks. øl, men ikke store mængder stærk spiritus. Dette er nærmere reguleret i husordenen.

Personalet tager med beboerne til diverse sportsaktiviteter og kulturelle arrangementer uden for pensionen. Under inspektionen blev det oplyst at pensionen f.eks. lejer en hal til badminton.

Der har tidligere været arrangeret skitur, men det sker efter det oplyste fra pensionen ikke længere på grund af reglerne om udgang, herunder udflugter som det er omtalt andetsteds i denne rapport.

Pensionen oplyste under inspektionen at pensionen var utilfreds med den måde hvor på Direktoratet for Kriminalforsorgen fortolkede begrebet "udflugt" i reglerne om udgang. Pensionen forklarede at man oplevede det som besværligt at en beboers ønske om at løbe en tur i nærheden af pensionen blev betragtet som en udflugt der skulle behandles efter reglerne om udgang.

Pensionen uddybede dette med en beskrivelse af de møder hvor langtidsindsattes afsoningsforløb drøftes. Hvis der skal ske ændringer i beslutningerne, skal de involvere-

de parter høres igen. Pensionen oplyste at en indsat der er langtidsudstationeret med fængselsvilkår, skal søge tilladelse til udflugt først ved fængslet (afdelingsrådsmøde), derefter inspektionen i fængslet, inden direktoratet behandler spørgsmålet og eventuelt hører politi eller Rigsadvokat. Denne procedure er uforståelig for de indsatte. I forlængelse heraf henviste pensionen til at pensionen ikke er sikret med hegn, de indsatte har nøgle til eget værelse og yderdør, og indsatte kan få tilladelse til indkøb et vist antal timer om ugen. Pensionen har ikke oplevet misbrug af disse særlige udgange – og der er kun sjældent misbrug og overtrædelse af vilkår i det hele taget.

De relevante regler i udgangsbekendtgørelsen om bl.a. "udflugter" har følgende indhold:

"§ 55. Der kan lejlighedsvis gives indsatte, der i åben institution udstår fængselsstraf i 30 dage eller derover, kortvarig udgang til udflugter eller til arrangementer, hvortil der er offentlig adgang eller til deltagelse i klubvirksomhed.

Stk. 2. Indsatte, der udstår fængselsstraf i under 30 dage, kan deltage i udgang efter stk. 1, hvis der er tale om arrangementer, der er led i det almindelige fællesskab i institutionen eller har tilknytning til fælles aktiviteter i institutionen, f.eks. deltagelse i sportskampe eller studieture i tilslutning til undervisning og studie-kredsarbejde i institutionen.

Stk. 3. Afholdes der ikke gudstjeneste i institutionen, bør der regelmæssigt være mulighed for deltagelse i gudstjeneste uden for institutionen.

Stk. 4. Institutionens leder kan fastsætte regler om, at tilladelse til udgang efter stk. 1-3 først kan gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institutionen.

§ 56. Der kan lejlighedsvis gives indsatte, der i lukket institution har tilladelse til uledsaget udgang, kortvarig udgang med henblik på at overvære gudstjenester, koncerter, teaterforestillinger, foredrag og lignende arrangementer, foretage studie- og museumsbesøg eller deltage i sports- og fritidsaktiviteter uden for institutionens område."

Jeg beder direktoratet om bemærkninger til det som Pensionen Skejby har anført (gengivet ovenfor).

Det oplyste om beskæftigelsen for beboerne på Pensionen Skejby giver mig ikke i øvrigt anledning til at foretage mig noget.

6. Medarbejdere

Af det materiale som jeg modtog forud for inspektionen om organisationskulturen på Pensionen Skejby, fremgår det at pensionens ledelse består af forstanderen, viceforstanderen, en projektkoordinator og en kontorfuldmægtig. Forstanderen har været på pensionen siden den blev grundlagt.

Materialet indeholder som nævnt i pkt. 1 en gennemgang af mødestrukturen på pensionen. Endvidere beskriver materialet bl.a. oplæring af nye medarbejdere på pensionen.

Herudover fremgår det af materialet at der den 6. september 2006 blev fastlagt principper for kompetencefordelingen i sager om disciplinære reaktioner.

Følgende fremgår bl.a.:

”(...) alle ønsker fra medarbejderside om disciplinære reaktioner (advarsler, mundtlige indskærpelser af vilkår og lignende) over for pensionens beboere skal forelægges [forstanderen] (...).”

Det ovennævnte har givet mig anledning til under pkt. 7.8 at stille spørgsmål til eventuel brug af disciplinærstraf på Pensionen Skejby.

På inspektionstidspunktet var der efter det oplyste i alt 19 medarbejdere på pensionen. De er uddannede som bl.a. socialrådgivere og pædagoger.

Pensionen Skejby er døgnbemandet, og det ovennævnte materiale beskriver opgaverne for personalegrupperne.

Materialet om de organisatoriske forhold er detaljeret og fremstår meget grundigt i forhold til forskellige opgaver mv. på pensionen.

Det der er oplyst om personaleforholdene, giver mig ikke anledning til bemærkninger.

7. Andre forhold

7.1. Opholdsbetaling og forplejning

Af pkt. 13 i vejledningen fremgår følgende:

”Dømte, der under ophold på pensionen har arbejdsindtægt eller modtager offentlig ydelse, betaler for opholdet, jf. straffuldbyrdslovens § 110, stk. 2. Betaling sker efter reglerne i bekendtgørelse nr. 396 af 17. maj 2001 om betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner. Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, at det er pensionsforstanderen, der fastsætter opholdsprisen på den enkelte pension efter godkendelse af direktoratet. Aktuelle priser kan fås ved henvendelse til de enkelte pensioner.”

Det fremgår af pensionens husorden at kostprisen aftales i de enkelte grupper hvor der købes ind og laves mad, jf. ovenfor under pkt. 4.

Det fremgår endvidere at huslejeprisen fastsættes af forstanderen efter godkendelse i Direktoratet for Kriminalforsorgen. Beboere som har indtægter, skal selv betale for opholdet.

Pensionen oplyste at der er forskellige størrelser og priser for værelser og lejligheder. Priserne er 1.000 kr., 1.350 kr. og 2.000 kr.

Under inspektionen blev det endvidere oplyst at der efter en konkret og individuel vurdering kan ske nedsættelse af opholdsbetalingen.

Således følger det af den ovennævnte bekendtgørelses § 3, stk. 5, at institutionen efter en konkret vurdering kan nedsætte betalingen for opholdet hvis den indsatte eller dømte betaler husleje for egen bolig under opholdet. Tilsvarende kan betalingen nedsættes, så den pågældende får mulighed for at opretholde sine tidligere forpligtelser og samtidig har et rimeligt beløb til rådighed.

Spørgsmålet om nedsættelse af opholdsbetalingen ud fra en økonomisk beregning med afsæt i den enkelte beboers rådighedsbeløb indgik også i pkt. 8 i rapporten om inspektionen i 1999 og opfølgningen herpå.

Pensionen er under samtaler i forbindelse med indflytning opmærksom på om de enkelte beboeres indtægtsgrundlag stemmer overens med opholdsbetalingen, således at der ikke er beboere der pådrager sig gæld i den forbindelse med opkrævning af opholdsbetaling.

Af § 3, stk. 1, nr. 1, i cirkulæret fremgår det at husordenen bl.a. skal indeholde regler om opholdsbetaling.

I forlængelse af det ovennævnte beder jeg om en stillingtagen til hvorvidt husordenen er i overensstemmelse med de ovennævnte regler om opholdsbetaling.

Jeg har noteret mig at pensionen er opmærksom på om de enkelte beboeres indtægtsgrundlag stemmer overens med opholdsbetalingen, således at der ikke er beboere der pådrager sig gæld i den forbindelse.

Pensionen oplyste under inspektionen at unge under 18 år der opholder sig på pensionen, kan komme i en urimelig økonomisk situation. F.eks. vil en 17-årig person ikke kunne få Statens Uddannelsesstøtte (SU), og personen vil heller ikke være berettiget til kontanthjælp da forældrene har forsørgelsespligten. Pensionen oplyste at Folketingets Retsudvalg havde givet udtryk for at regionen eller kommunen burde betale for den pågældende, og pensionen havde håbet på en bedre lovgivningsmæssig løsning.

Pensionen forklarede i forlængelse heraf at den lovgivning der kom, indeholder en bestemmelse om at kommunerne skal betale for hele opholdsbetalingen/de samlede udgifter (drift, løn mv.) på pensionen. Og pensionen bemærkede hertil at disse ydelser ikke vedrører den unges betaling for opholdet. Pensionen mener i den forbindelse at det i et resocialiseringsforløb er vigtigt at den unge af sine egne midler betaler for de daglige udgifter til mad, tøj, husleje, cigaretter mv. Det er i forhold til de unges egne midler der mangler lovgivning.

Som nævnt ovenfor, til sidst i pkt. 4, gjorde jeg under inspektionen ledelsen på Pensionen Skejby opmærksom på at ombudsmanden ikke kan behandle klager over indholdet af de love som Folketinget har vedtaget, eller i øvrigt beskæftige sig med lovgivningspolitiske spørgsmål.

Jeg beder dog, i det omfang de rejste spørgsmål og ønsker har sammenhæng med administrative forskrifter og praksis mv., Direktoratet for Kriminalforsorgen om eventuelle bemærkninger til det ovenfor anførte. Jeg beder også direktoratet inddrage eventuelle andre relevante myndigheder, f.eks. Socialministeriet i forhold til serviceloven og/eller eventuelle andre regler.

7.2. Besøg

Beboerne må have besøg, herunder også til overnatning, på pensionen efter nærmere aftale med pensionen.

Spørgsmålet blev ikke drøftet nærmere under inspektionen.

7.3. Aviser

Efter straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 1, skal en indsat have mulighed for at holde sig orienteret bl.a. ved avislæsning.

Efter lovens § 58, stk. 3, bør udenlandske indsatte så vidt muligt have adgang til aviser, tidsskrifter, bøger mv. på deres eget sprog.

Pensionen holder Politiken, Information Jyllandsposten, Århus Stiftstidende, Weekendavisen, Ekstrabladet og Kristelig Dagblad og diverse magasiner.

7.4. Beboer- og gruppemøder – beboerrepræsentanter/talsmand

I materialet som jeg modtog forud for inspektionen om organisationskulturen på Pensionen Skejby, er beboermøder og gruppemøder beskrevet. Følgende fremgår:

”Beboermøder

Beboermøder afholdes hver 14. dag, hvori deltager alle beboerne, døgnmedarbejderne (på arbejde), ad hoc indkaldte, andre medarbejdere og som hovedregel en fra ledelsen. Der drøftes alle mulige emner. Der er en fast dagsorden plus mulighed for at sætte flere på ved mødets start og undervejs.

Gruppemøder

Gruppemøder afholdes en gang om ugen i hver gruppe (Beboergrupper). Der deltager en medarbejder. Det tilstræbes, at det er en af kontaktpersonerne. Der er fast dagsorden på møderne, som berører de problemer, der kan være i en gruppe. Herudover muligheder for andre emner og/eller akutte problemer”.

Pensionen oplyste at der laves referat af møderne for at sikre kontinuitet i forbindelse med møderne, og for at resultatet af drøftelserne ikke bliver glemt i forbindelse med udskiftninger blandt beboerne. Medarbejdermøder refereres og hænges på opslags-tavlen til orientering.

Jeg har noteret mig det oplyste.

De ovennævnte beboer- og gruppemøder er ikke omtalt i husordenen. Jeg foreslår at husordenen justeres således at den er i bedre overensstemmelse med det ovenfor angivne om beboer- og gruppemøder.

Under inspektionen blev spørgsmålet om talsmandsordning og regler herom drøftet.

Pensionen oplyste at der er for tiden ikke er en valgt talsmand, og således er der ikke – ud over de ovennævnte beboer- og gruppemøder – en egentlig yderligere formaliseret talsmandsordning.

Pensionen oplyste endvidere at man opfordrer beboerne til at vælge en talsmand.

Pensionen oplyste endelig at man ikke på pensionen havde fastsat nærmere regler om valg til talsmand mv.

Talsmandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 735 af 25. juni 2007) fastsætter regler om gennemførelsen af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Efter § 1, stk. 1, skal de indsatte skal have mulighed for at øve indflydelse på deres tilværelse i institutionen gennem valgte talsmænd, jf. straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 1.

Bekendtgørelsen omfatter pensionerne, jf. herved skrivelse nr. 34 af 25. juni 2007 om bekendtgørelsen om gennemførelsen af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Bekendtgørelsens § 8 pålægger institutionens leder at fastsætte nærmere regler om medindflydelse. Følgende fremgår af bestemmelsen:

”§ 8. Institutionens leder fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af de indsattes medindflydelse, herunder om

- 1) antallet af talsmænd,
 - 2) hvor ofte der afholdes valg af talsmænd,
 - 3) om en eventuel fælles talsmand vælges af alle de indsatte eller af talsmændene,
 - 4) proceduren for valg af talsmænd og eventuelt fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg,
 - 5) hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene,
- og

6) talsmændenes drøftelser skal foregå med institutionens ledelse eller med de medarbejdere, der har ansvaret for de indsattes forhold på afdelinger (afdelingsafsnit), værksteder og undervisningshold.

Stk. 2. Institutionens leder kan fastsætte regler om, at talsmænd, herunder en fælles talsmand, ikke skal have adgang til andre afdelinger i fængslet end den, hvor den pågældende er placeret.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 nævnte bestemmelser fastsættes efter forhandling med personalets samarbejdsrepræsentation (samarbejdsudvalg) og på grundlag af drøftelser med talsmændene eller, hvis der ikke er valgt talsmænd, med de indsatte.

F.eks. i rapporten om ombudsmandens inspektion den 12. marts 2003 af Pensionen Lysholmgård indgik i pkt. 14 spørgsmålet om pensionens månedlige fællesmøder med mødepligt i forhold til de ovennævnte regler i talsmandsbekendtgørelsen. I forbindelse med opfølgningen på inspektionen oplyste direktoratet bl.a. at man ville anmode pensionen om at fastsætte regler i henhold til talsmandsbekendtgørelsens § 8.

Jeg henviser i øvrigt til skrivelse nr. 34 af 25. juni 2007 om bekendtgørelse om gennemførelsen af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Pensionen Skejby har ikke fastsat bestemmelser om en talsmandsordning.

På baggrund af § 8 i talsmandsbekendtgørelsen, der også gælder for kriminalforsorgens pensioner, henstiller jeg til pensionen at fastsætte nærmere regler om en talsmandsordning – uanset at der for tiden ikke er valgt en talsmand.

7.5. Udgang

Beboernes ret til udgang afhænger af hvilke vilkår den enkelte beboer afsoner under.

I husordenen er der henvist til kriminalforsorgens regler om udgang.

7.6. Euforiserende stoffer og alkohol

I rapporten fra inspektionen i 1999 indgik det at der dengang havde været en episode med hårde stoffer.

Pensionen oplyste under inspektionen den 25. marts 2011 at der havde været to episoder med stoffer inden for to år. Pensionen oplyste at det er tilladt at nyde alkohol inden for visse grænser.

Af husordenen fremgår følgende:

"5.15. Alkohol

Alkoholindtagelse er accepteret på pensionen under forhold, som aftales mellem personale og beboerne. Det er således **ikke** tilladt at nyde alkohol på fællesarealerne medmindre det i konkrete tilfælde er blevet godkendt af personalet.

Alkoholindtagelse på værelser er accepteret, såfremt alkoholindtagelsen ikke går imod vilkårene fastsat ved dom eller administrativ myndighed i hver enkelt beboers tilfælde **eller** giver anledning til problemer i dagligdagen på pensionen. Er dette sidste tilfældet, drøftes situationen og reaktionen derpå snarest mellem beboeren og personalet.

Beboere, der i medfør af opholdsvilkår (...) ikke (...) [må] indtage alkohol, kan af personalet blive anmodet om at blæse i alkometer til dokumentation af at være alkoholfri."

Pensionen oplyste endvidere at der i overensstemmelse med kontrakten med Direktoratet for Kriminalforsorgen tages omkring 100 urinprøver om året.

Under ombudsmandens inspektion af Pensionen Kastanienborg den 26. april 2005 indgik spørgsmålet om stikprøvevise urinprøver. Det fremgår af den endelige rapport af 10. august 2005 at indførelsen af muligheden for stikprøvevise urinprøvekontrol (uden en konkret mistanke om indtagelse af euforiserende stoffer mv.) var sket efter beslutning i Folketinget – ved indsættelse af en hjemmel hertil i straffuldbyrdelseslovens § 60 a der trådte i kraft den 1. juli 2004. De overordnede regler herfor blev udmøntet i bekendtgørelse nr. 826 af 26. juni 2004 om undersøgelse af indsattes person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesbekendtgørelsen) og Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 68 af 19. juli 2004 (undersøgelsesvejledningen). Disse regler findes nu i bekendtgørelse nr. 1625 af 13. december 2006 og i vejledning nr. 119 af 13. december 2006. Af pkt. 1 i den nugældende undersøgelsesvejledning fra 2006 fremgår bl.a. at reglerne principielt også gælder for kriminalforsorgens pensioner, men det understreges at undersøgelse af indsattes person efter lovens § 60, stk. 2, ikke bør finde sted på pensionerne. Derimod kan der i pensionerne

gennemføres undersøgelse af den indsattes opholdsrum og undersøgelse af den indsatte person efter § 60, stk. 1.

7.7. Husordenen

Af § 3 i Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære om pensioner fremgår følgende:

”§ 3. Hver pension skal have en husorden, der indeholder regler om

- 1) betingelserne for opholdet, herunder opholdsbetaling, familiebesøg, hold af husdyr mv.,
- 2) optagelsesproceduren,
- 3) hvilke overtrædelser, der kan medføre bortvisning, og
- 4) beboernes adgang til at klage til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, over pensionens afgørelser.

Stk. 2. Husordenen skal godkendes af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Stk. 3. Inden optagelse skal den pågældende gøres bekendt med pensionens husorden og eventuelle supplerende regler for opholdet.”

Jeg har ikke foretaget en detaljeret gennemgang af husordenen i forhold til denne bestemmelse, men det er mit umiddelbare indtryk at husordenen lever op til cirkulærets krav.

7.8. Brug af eventuelle ”disciplinære reaktioner”

Af det materiale som jeg modtog forud for inspektionen om organisationskulturen på Pensionen Skejby, fremgår bl.a.:

”(...) alle ønsker fra medarbejderside om disciplinære reaktioner (advarsler, mundtlige indskærpelser af vilkår og lignende) over for pensionens beboere skal forelægges [forstanderen] (...).”

Pensionen har i brev af 22. juni 2011 oplyst at ”disciplinære reaktioner” i beskrivelsen udelukkende er anvendt i forbindelse med hvorledes pædagogiske principper skal iværksættes og drøftes med overordnede myndigheder, der kan anvende regler om disciplinærstraf.

I forbindelse med min inspektion af Pensionen Fanø i 2002 blev der taget stilling til en konkret ”advarsel” til en beboer. Spørgsmålet om brugen af disciplinærstraf blev herefter

ter drøftet. Af inspektionsrapportens pkt. 14.2.1 fremgår det bl.a. at bekendtgørelsen om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørscele og behandlingen af disciplinærsager i fængsler og arresthuse (disciplinærstrafbekendtgørelsen) ikke finder anvendelse i kriminalforsorgens pensioner. Ombudsmanden udtalte herefter i opfølgingsrapporten:

”...

Jeg er på den baggrund enig med direktoratet i at hjemmelen for advarslen (...) ikke kan søges i de administrativt fastsatte regler om disciplinærstraf, og at det derfor er en fejl at henvise til disse regler i den forbindelse.

Jeg udleder imidlertid (...) at der (også) efter direktoratets opfattelse – som alternativ til bortvisning/overførsel – kan være behov for at beboere i kriminalforsorgens pensioner 'i forbindelse med konstaterede uregelmæssigheder' kan tildeles en advarsel om at han/hun i gentagelsestilfælde må forvente at blive bortvist/overført til moderinstitutionen.

Direktoratet har om en sådan advarsel anført at denne ikke er en disciplinærstraf i form af en advarsel. (...)

...”

På den baggrund blev der indhentet en udtalelse fra direktoratet som indgik i opfølgingsrapport nr. 2 vedrørende inspektionen af Pensionen Fanø. Rapporterne og opfølgningerne herpå findes på www.ombudsmanden.dk under menuen ”Sager og inspektioner” hvortil der henvises.

Det anførte om ”disciplinære reaktioner” indgår i ovennævnte sammenhæng i materiale (om organisationskulturen) der er sendt fra forstanderen til de ansatte. Jeg har noteret mig det som pensionen efterfølgende har oplyst om at der med formuleringen ikke sigtes til afgørelser fra pensionen om disciplinærstraf, men (som oplyst) til pædagogiske reaktioner.

8. Bortvisning og tilbageførsel

Som nævnt under pkt. 1 har jeg i forbindelse med tidligere inspektioner af pensioner anmodet om at få rapportmateriale vedrørende et antal sager om bortvisning. I forbindelse med denne inspektion bad jeg ikke om sådanne rapporter.

Nedenfor følger dog en gengivelse af nogle af de nye regler på området der trådte i kraft den 15. november 2010.

8.1. Retsgrundlaget

For pensionernes sagsbehandling gælder forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Herudover gælder cirkulære nr. 90 af 3. november 2010, der trådte i kraft den 15. november 2010. Hertil kommer den tilhørende vejledning nr. 91 af 3. november 2010, der i pkt. 15-16 indeholder regler om bortvisning.

8.1.1. Bortvisningsgrunde

Efter cirkulærets § 6 kan pensionens forstander eller den der bemyndiges dertil, bortvise en beboer der overtræder vilkår for opholdet, eller gør sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af husordenen.

Som nævnt under pkt. 7.7 fremgår det af § 3, stk. 1, nr. 3, at en pensions husorden skal indeholde regler om bl.a. hvilke overtrædelser der kan medføre bortvisning.

Følgende fremgår af husordenen om bortvisning:

”5.17. Bortvisningsgrunde

Da formålet med beboerens ophold på pensionen er at hjælpe vedkommende til et liv uden kriminalitet – og da kontrakten er en gensidig bindende aftale – kan overtrædelse af kontrakten medføre bortvisning. Overholdelse af husorden/opholdsbetingelserne på Pensionen i Skejby og handleplanen er en del af den indgåede kontrakt.

Tilsidesættelse af reglen om ikke at måtte indtage/medtage euforiserende stoffer, vold eller trussel om vold overfor andre beboere, gæster eller personale, grov eller gentagen overtrædelse af betingelserne for ophold/husorden, grov eller gentagen tilsidesættelse af handleplanens indhold, positiv urinprøve, nægtelse af at aflægge urinprøve eller at puste i alkometer og i øvrigt nægtelse af at efterkomme personalets henvisninger kan medføre øjeblikkelig bortvisning.

Det er en metode på Pensionen i Skejby, at bortvisning og/eller konsekvens i videst muligt omfang – inden endelig afgørelse – drøftes med beboeren og medbeboerne.”

8.1.2. Sagsbehandling

Cirkulæret indeholder i §§ 7 og 8 regler om sagsbehandlingen, afhængig af om der er tale om beboere der er anbragt på pension efter straffuldbyrdelseslovens § 78, eller på andet grundlag.

Cirkulærets § 7 finder anvendelse i forhold til personer der er anbragt efter § 78 i straffuldbyrdelsesloven, mens § 8 finder anvendelse i sager om bortvisning af øvrige beboere.

En forskel i de to regelsæt i cirkulærets §§ 7 og 8 er at forvaltningslovens § 9, stk. 4, om begrænset begrundelse mv. ikke finder anvendelse i sager efter § 8. De almindelige regler om begrundelse (samt partshøring og aktindsigt) finder anvendelse i disse sager efter § 8, jf. hertil pkt. 16 i vejledningen.

§ 7 indeholder følgende regler om bl.a. retten til repræsentation, partshøring, notatpligt, herunder begrundelse og klagevejledning. Følgende fremgår af bestemmelsen:

”§ 7. Beboere, der er anbragt i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78, skal, forinden der træffes afgørelse om bortvisning, gøres bekendt med adgangen til at lade sig bistå og have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 2. Afgørelsen træffes på grundlag af de foreliggende oplysninger. Pensionens forstander eller den, der bemyndiges dertil, afgør, om det af hensyn til klarlæggelse af sagens omstændigheder er påkrævet at indhente yderligere oplysninger, herunder fra personale eller andre beboere.

Stk. 3. Den, der har afgivet forklaring, skal have lejlighed til at godkende referatet af sin forklaring, og det skal fremgå af referatet, om godkendelse er sket. Ved afgivelsen af forklaring skal der, udover den ansatte, der leder samtalen, være yderligere en af pensionens ansatte til stede som vidne.

Stk. 4. Der skal gøres notat om den truffe afgørelse. Notatet skal indeholde en begrundelse for afgørelsen. Begrundelsen skal indeholde en henvisning til de retsregler, afgørelsen er truffet efter, og angive, hvilke hovedhensyn der har været bestemmende for skønnet, ligesom de faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen, skal fremgå.

Stk. 5. Notatet skal endvidere indeholde oplysninger om,

- 1) hvornår afgørelsen er meddelt beboeren,
- 2) at beboeren er orienteret om, hvilke retsregler afgørelsen er truffet i henhold til, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 3, 1. pkt., jf. § 24, stk. 1, 1. pkt.,
- 3) hvornår fristen for at indgive klage til justitsministeren udløber, jf. straffuldbyr-delseslovens § 111, stk. 2, og
- 4) at beboeren er vejledt om muligheden for at klage til justitsministeren og om fristen for at indgive klage.

Stk. 6. Beboeren har i medfør af forvaltningslovens § 9, stk. 4, ikke adgang til aktindsigt i den del af notatet, der udfærdiges efter stk. 4, medmindre pensionens forstander eller den, der bemyndiges dertil, træffer afgørelse om meroffentlighed.”

§ 8 i cirkulæret indeholder følgende bestemmelser:

§ 8. Øvrige beboere skal, forinden der træffes afgørelse om bortvisning, gøres bekendt med de foreliggende oplysninger og have lejlighed til at udtale sig, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. forvaltningslovens § 19, stk. 2. Beboeren skal endvidere gøres bekendt med adgangen til at lade sig bistå af andre og få aktindsigt.

Stk. 2. Pensionens forstander eller den, der bemyndiges dertil, afgør, om det af hensyn til klarlæggelse af sagens omstændigheder er påkrævet at indhente yderligere oplysninger, herunder fra personale eller andre beboere.

Stk. 3. Den, der har afgivet forklaring, skal have lejlighed til at godkende referatet af sin forklaring, og det skal fremgå af referatet, om godkendelse er sket. Ved afgivelsen af forklaring skal der, udover den ansatte der leder samtalen, være yderligere en af pensionens ansatte til stede som vidne.

Stk. 4. Der skal gøres notat om den truffe afgørelse. Notatet skal indeholde en begrundelse for afgørelsen. Begrundelsen skal indeholde en henvisning til de retsregler, afgørelsen er truffet efter, og angive hvilke hovedhensyn, der har været bestemmende for skønnet, ligesom de faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen, skal fremgå.

Stk. 5. Notatet skal endvidere indeholde oplysning om,

- 1) hvornår afgørelsen er meddelt beboeren,
- 2) at beboeren er orienteret om begrundelsen for afgørelsen, jf. forvaltningslovens § 24,
- 3) hvornår fristen for at indgive klage til justitsministeren udløber, jf. straffuldbyr-delseslovens § 111, stk. 2, og
- 4) at beboeren er vejledt om muligheden for at klage til justitsministeren og om fristen for at indgive klage.

Stk. 6. Beboeren skal efter anmodning have udleveret en kopi af det notat, der er udfærdiget efter stk. 4-5, medmindre oplysninger undtages under henvisning til forvaltningslovens § 15.”

Følgende fremgår af husordenen om sagsbehandlingen i forbindelse med sager om bortvisning:

”5.18. Fremgangsmåde ved bortvisning, notat-
pligt, klageadgang, medindflydelse og aktindsigt

I cirkulære af 22. oktober 1987 om pensionens anvendelse er fremgangsmåden ved bortvisning beskrevet.

Der skal – ved bortvisning – udarbejdes notat om denne, og de(n) bortviste beboer(e) har efterfølgende krav på at se notatet og kan udtale sig om det.

Der kan klages til Justitsministeriet/Direktoratet for Kriminalforsorgen over bortvisning eller andre afgørelser, der træffes af pensionens personale i henhold til Straffuldbydelseslovens bestemmelser. Klagefristen er 2 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt beboeren.

Beboere har aktindsigt efter de regler, der i øvrigt er gældende for klienter i Kriminalforsorgen.

Som en særlige åbenhedsgestus kan alle beboere til enhver tid se det, der er skrevet i journalen om dem selv af pensionens personale.

Beboere, som har status af afsonere, skal ved indflytning gøres opmærksom på de særlige regler i Straffuldbydelsesloven – hvad angår medindflydelse via talsmandsordning. Denne oplysningspligt kan ikke tilsidesættes.”

Som nævnt er det nu cirkulære nr. 90 af 3. november 2010 der er gældende. Jeg går ud fra at dette rettes i husordenen ved en kommende revision.

Med hensyn til det anførte i husordenen om to måneders klagefrist gør jeg opmærksom på at dette alene gælder i forhold til afsonere/dømte – og således ikke vare-tægtsarrestanter, jf. herved § 111, stk. 2., 1. pkt, som også kan opholde sig på pensionen, jf. pkt. 4 ovenfor.

Jeg beder om at modtage kopi af den reviderede husorden når den foreligger.

Opfølgning

Jeg beder om at pensionens oplysninger mv. tilbagesendes gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Pensionen Skejby, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og beboerne på Pensionen Skejby.

Lenart Frandsen
Inspektionschef